

AUTORSKI PROJEKAT

Branko Najhold

DESETI ZEMUNSKI MEĐUNARODNI SALON KARIKATURE

Autorski projekat Branko Najhold.

Umetnička galerija Stara kapetanija, Juni 2005.

Zemunski međunarodni salon karikature već godinama spada u sam vrh sličnih manifestacija, toliko popularnih da ih se sada širom šara zemaljskog održava više od 300 ili dnevno jedna, kako bi neki pedantni statističar odmah sračunao. Isti taj statističar bi, poredivši prošlogodišnji učinak svih tih manifestacija, lako zaključio da je zemunski Salon, sa 1.007 učesnika iz 81 države sa svih kontinenata, bio treći po veličini – odmah iza onih u Tokiju i Istantulu.

Taj uspeh je, međutim, organizatorima Salona u Zemunu nametnuo i pitanje – šta dalje? Pokušati da se nadmaše dva veća konkursa – besmisleno je kada se zna da iza njih stoje dva svetska novinska giganta – "Yomiuri Shimbun" (čije samo izdanje matičnog dnevnog lista, sa 12,5 miliona primeraka jeste najtiražnija novina na svetu) i "Hurriet", sa čitavim timovima koji rade na organizaciji i budžetima koji su za Zemun nezamislivi. Ostati među tri najveća – to je bilo moguće, ali za već dostignuti cilj nije bilo više motiva.

U takvoj situaciji Zemunski međunarodni salon karikature je odlučio da se za svoje deseto, jubilarno izdanje okrene isključivo kvalitetu. Konkurs je pretvoren u pozivni, za vrhunske svetske karikaturiste, a od pozvanih većina se i odazvala i poslala radove do 1. aprila – tradicionalnog roka za prijem radova. Osim najboljih svetskih crtača, od čijih je radova žiri selektovao po jedan za izložbu i katalog, izvršena je specijalna selekcija karikaturista iz gotovo 40 država sa po jednim predstavnikom svake. Tako je, uz takmičenje najboljih, koje bi moglo biti smatrano i za nezvanično svetsko prvenstvo karikaturista, bio prisutan i revijalni deo sa učesnicima iz zemalja u kojima karikatura nije toliko razvijena ili, ako jeste, gde se smisao za humor znatno razlikuje od onog u Evropi ili Americi.

Visok nivo prispelih radova potvrdio je da je odluka bila dobra, što je Salon u Zemunu zadržalo u samom vrhu kvalitetnih svetskih festivala karikature, a odziv najboljih svetskih umetnika je dokaz da i oni imaju najbolje mišljenje, kao i poverenje i poštovanje prema ovoj manifestaciji.

Izuzetno kvalitetan i kompetentan žiri, na čelu sa nemačkim vrhunskim poznavaoцем karikature Diterom Burkampom (ostali članovi su bili Klaudija Pesina iz Italije kao i Slobodan Ivkov, Stojadin Mirkulovski, Dragan Stojković, Milan Petrović i Branko Najhold), uprkos obilju odličnih radova, na sastanku u zemunskom hotelu "Skala" brzo je usaglasio mišljenja i dosta lako izabrao najbolje, koje ovde i navodimo: prvu nagradu osvojio je Piter Niuvendijk iz Holandije, drugu Florian Doru Krihana iz Rumunije, treću Davor Štambuk iz Hrvatske, dok su specijalne nagrade dobili Oleg Dergačov iz Ukrajine, Ivan Kutuzov iz Bugarske, Mihail Kunturas iz Grčke i naš karikaturista Vlado Volaš. Na posebnom sastanku, Savet salona je priznanje za sveukupan doprinos jugoslovenskoj karikaturi dodelio Slobodanu Obradoviću.

Novost na ovogodišnjem Zemunskom međunarodnom salonu karikature je bila i prva Kolonija karikature, na koju su pozvani svi nagrađeni učesnici i nekolicina crtača iz Zemuna i okoline. Kolonija je održana tri dana pre otvaranja

Salona i dodele nagrada – od 4. do 6. juna na delu dunavske obale poznatom pod nazivom Široka staza, gde se već nekoliko godina održava i međunarodna slikarska kolonija istog imena.

Pozivu organizatora su se odazvali svi nagrađeni izuzev Štambuka i Dergačova, koje su druge, neodložne obaveze sprečile da dođu u Zemun iako su to obojica žarko želela, a od pozvanih domaćih karikaturista prisustvovali su Jovan Prokopjević, Tošo Borković, Dušan Gađanski i Goran Miladić. U specijalne goste mogli bi se ubrojiti sedmogodišnji Janko Zemun Milinković, koji je pokazao veliku želju (ali i natprosečan talenat) da se uključi u crtačke aktivnosti starijih, kao i Pegi Klinkeroi, supruga ovogodišnjeg slavodobitnika, inače poznati primenjeni umetnik sa holandskim državljanstvom u pasošu, ali i polovinom indonežanske krvi u venama.

U dobro poznatoj, spontanoj i opuštеноj atmosferi svojstvenoj za sva zbivanja na Širokoj stazi, u prisustvu priličnog broja zainteresovanih građana, učesnici kolonije su tri dana vredno crtali – čak više od onoga što se od njih tražilo, pa su tako mnogi posetioci odneli kući svoje karikirane portrete kojima su ih umetnici darovali. Po jednodušnoj oceni Niuvendijka, Krihane, Volaša i Kutuzova, koji su i ranije učestvovali na kolonijama karikature u Rumuniji, Bugarskoj, Ukrajini, Engleskoj, Francuskoj, Egiptu i drugde, ova zemunska je bila neuporedivo bolja i sadržajnija od svih. Pri tome, niko od prisutnih nije propustio da pohvali i domaćine iz kluba "Široka staza", posebno majstore kazana i varjače Baneta Ljubisavljevića, Nikolu – Žanju Vasića, Nikolu – Zeju Banovića i ostale.

Veliki uspeh kolonije, kako među učesnicima, tako i među Zemuncima, učinio je da već sada, neposredno po završetku ovogodišnjeg Salona, njegovi organizatori donesu odluku da kolonija ubuduće bude tradicionalna i sastavni deo manifestacije. A koliko su u pravu, potvrđuje i vrlo kompetentno mišljenje jednog od učesnika, Rumuna Krihane, koji je po povratku kući objavio u rumunskoj štampi iscrpne izveštaje o događanjima u Zemunu, sa zaključkom: "Organizatori su odlučili da zemunski Salon dignu na viši nivo. To nam se veoma dopada i mi ih u potpunosti podržavamo. U svetu je isuviše manifestacija iz oblasti karikature istog nivoa. Neke moraju da se menjaju, a Zemun je to uradio prvi."

Uoči glavnog događaja, otvaranja Salona, u kaficu "Terca" na Gardošu otvorena je izložba pedesetak karikatura neselektovanih na dosadašnjim salonima. Ta izložba je trebala da pokaže šta zemunski Salon ima u svom posedu, jer sličnih izložbi radova, pristiglih na dosadašnje konkurse, a odbačenih od strane žirija, moglo bi se napraviti nekoliko desetina. A njihov kvalitet bio bi viši od mnoštva izložbi koje priređuju razni festivalčići u ovoj zemlji, koji uprkos svojoj minornosti dobijaju i mnogo više para i mnogo veću medijsku pažnju od širom sveta poznatog i cenjenog zemunskog Salona.

Samom svečanom otvaranju ovogodišnje izložbe i proglašenju pobjednika u galeriji "Stara kapetanija", 7. juna, prisustvovalo je, po tradiciji, mnogo zainteresovane publike – više od 500 ljudi, među njima i desetak ambasadora i drugih predstavnika diplomatskog kora, kao i veći broj istaknutih ličnosti iz kulturnog i javnog života. Toliki broj prisutnih na otvaranju nije uobičajen na drugim kulturnim manifestacijama, posebno ne na izložbama karikatura, a skromno posluženje ukazuje da publiku nisu privukli obilje jela i pića, što je razlog odlaska mnogih na raznorazna otvaranja, promocije i slične priredbe, već stvarni interes za sam događaj. Da je tako, potvrđuje i

veliki broj posetilaca izložbe koju tokom njenog trajanja već godinama pogleda po nekoliko hiljada zainteresovanih. To s druge strane govori o zaista visokom umetničkom i kulturnom nivou Zemunskog međunarodnog salona karikature i to uprkos upornom i višegodišnjem ignorantskom stavu medija prema toj manifestaciji.

Svečanost je otvorio glumac Ivan Bekjarev, a spontanost i

blaga nekonvencionalnost prisutne tokom čitave zvanične ceremonije govori u prilog odluke organizatora da Salon u Zemunu ubuduće otvaraju samo umetnici, ne i političari kako je to do sada praksa bila. Svi laureati su se, po prijemu nagrada, kratkim govorima obratili publici, a najveći utisak ostavile su reči pobednika Pitera Niuvendijka, koji je doslovce izjavio: "Da imam dva srca, jedno bih ostavio u Zemunu".
